

JELEK

Talán egy jel, gondolta magában, hogy ez a nő pont hozzá került. Mit került, ez a nő választotta magának a pszichológust, pedig annyi másikat is választhatott volna, persze férfiből kevesebb van, ez tény, szóval, ha az ivarszerv szempont volt, akkor rögvest szűkül a merítés, mintha a kárászokat kivennéd a fizető horgásztóból, és az a pár szem tükörponty úszkálna pusztán benne. És persze hogy szempont volt, ha nem is tudatosan, de tudattalanul bizonyára. Mert nem lehet úgy tenni, mintha nem volna semmi ambivalencia a nő apjához fűződő viszonyulásában, ami egyébként nem kerül aztán szóba az első jó néhány hónapban.

Nem kerül szóba, mert ez a nő munkahelyi problémákkal küszködik, legalábbis ezzel jelentkezett be telefonon, hogy képtelenség elviselni a főnökét, aki egy zsarnok, egyszerűen elszívja az ember elől a levegőt. Olyan, mint egy zsarnok, mondta a nő, és a pszichológusnak azon nyomban felcsillant a szeme, s ha az utat nem is, a végét látta már.

Mert ilyenek ezek az apák, hogy zsarnokoskodnak, vagy persze lehetnek másmilyenek is, például tutyimutyik, akiknek minden mindegy. A legtöbb gyerek ilyen apára vágyik, mikor találkozik egy ilyen apával, leszámítva persze azokat, akiknek pont ilyen jutott. Mert az ilyen apukák, és ne beszéljünk tovább általánosságban, szóval ennek a pszichológusnak az apja látszólag laza és engedékeny volt, bizonyosnak tűnt, hogy nem ordibál az anyával otthon, amitől a gyerek, aki éppenséggel lehetne a kliens szerepét játszó nő is, szóval amitől a gyerek a szobájában retteg.

Rettegett a paplan alatt, a küszöb feletti résen fények szűrődtek be a szobájába, meg persze zajok a konyha felől. Apa haragja hallatszott, olyan volt, mint a mennydörgés, amitől szintén félt ez a kicsi lány. Az anyját féltette, hogy mi van, ha továbbmegy az apja, s a tettek mezejére téved. A legszörnyűbbre gondolt, mely az anya halálát jelentette volna. Hogy addig üti őt, amíg ki nem száll belőle a lélek. Dühös volt az apjára, gyűlölte őt ezekért az estékért. Gyűlölte őt azért, amit az anyjával művelt, mert ő így látta, hogy az apja teszi olyanná az anyját, amilyen. Okot keresett és okozatot, nem gondolt semmiféle kölcsönhatásra, hogy egymást tették olyanná, amilyenek. Hogy az anya minden felelősséget elhárított magától, minden döntést az apára bízott, mit bízott?!, terhelte, ahogy szeretnéd, mondta bájosan, vagy ha

keményebb volt a helyzet, hogy te vagy a férfi. És az apának így nemcsak a maga életének súlyát kellett cipelnie, hanem a feleség és a gyerekekét, ott csücsült a vállán az egész család, vitte őket mindenhová, vagy ők vitték például a sírba. A szíve, mondta az orvos, egyszerűen felrobbant. Pedig nem történt más, csak elfáradt, de nem a test, hanem a lélek, ebben a sok cipekedésben. Összenyomta őt az a rengeteg súly, amit magára vett, amely visszaadásához sohasem volt elég erős.

Talán egy jel, gondolta a pszichológus, miután elköszöntek. S elgondolkozott, mi volna etikus, hogy volna-e ilyen út egyáltalán, mégsem lehet ennyire igazságtalan az univerzum, hogy az orra előtt elhúzza a mézesmadzagot, és neki ezt nyállal a szájában kell végignéznie tétlenül. Átadná egy másik szakembernek, gondolta, hogyha ekképpen egymáséi lehetnének. Ő csupán engedelmeskedni szeretett volna a jelnek. Az meg sem fordult a fejében, hogy ez a jel nem pusztán azt az egy kimenetelt jelezhetné előre, amit ő kívánt, sőt, tulajdonképpen értelmezhetné volna ellenkezőképpen is – ahogyan majd a jövőben, ami akkor volt jövő, most jelennek mondanánk, értelmezi is majd –, hogy pont az a jel ebben a helyzetben, hogy így, ebben a formában sodródtak össze. Hogy nem egy bevásárlóközpontban nyúltak egyszerre az utolsó doboz csirkeszárnyért, vagy épp egy online társskeresőn – amit egyébként mindketten aktívan használtak – találták szimpatikusnak egymást, hanem pont a rendelő falai között.

Az átértelmezés folyamata akkor kezdődött, mikor ezen a bizonyos online társskeresőn egy másik nővel, akit ő inkább lánynak hív, mégiscsak tizenkét év van köztük, szóval mikor ezen a társskeresőn összeakadt egy fiatal lánnyal. Ő húsz volt, a pszichológus harminckettő. Találkoztak párszor, a Duna-parton sétáltak, vagy teaházakba mentek, melyek csurig tele voltak a lányhoz hasonló korú bölcsészhallgatókkal. A férfi nem rajongott a teakért, ám talán a vonzalom – vagy épp az életének alakulása felett érzett kétségbeesés – okán mégiscsak úgy tett, mintha. Alakul valami, mondta a lány egy teaházás randevú után a legjobb barátjának, alakul valami, mondhatta volna ugyanezt a pszichológus is, már ha lett volna kinek, mert az ő fejében is alakulni kezdtek, mely következményeképp változott meg benne az apjával ambivalens viszonyt ápoló női klienséhez tartozó jel tartalma. Elmúlt a bárcsak, és a helyére az így van jól költözött.

Hiszen az ember már csak ilyen, hogy kedvére formálja saját életének értelmezését. Mert minden mozzanat lehet jel, vagy válhat jellé, hogyha akként tekintünk rá. Például egy otthagyt borosüveg a nappaliban, amit ennek a fiatal lánynak az apja ivott ki még bőven azelőtt, hogy ez a fiatal

lány megszületett volna. Vagy nem is, ez nem ennek a lánynak az apja, hanem egy másiké, akivel ez a pszichológus még korábban randizott egy akkoriban divatos társkereső oldalról. Mert még a társkereső alkalmazások is kimennek a divatból, hogy a helyüket elfoglalja egy pontosan ugyanolyan következő. Szóval ez az üveg ehhez a már elfeledett lányhoz, illetve annak apjához tartozott, akin már a házasság előtt látszottak a kezdődő alkoholizmus jelei, melyeket a nő – aki még nem szülte meg azt a lányt, akivel tizenkilenc év múlva ez a pszichológus találkozik – egyszerűen figyelmen kívül hagyott. Észrevette, majd becsukta a szemét. Pedig lehetséges, hogy pont ez az ottfeljtett üveg volt a leendő férj segélykiáltása, mint a tinédzserlányokon a falcolás után maradt heg, ami éppen kikandikál a pulóver ujja alól.

Ilyen hegek rendszerint kikandikáltak a fiatal lány legjobb barátnőjének pulcsija alól is. Persze mindenki látta, de csak úgy, mint az említett nő, senki sem beszélt róla, legalábbis vele nem, a háta mögött – ahogyan ez szokás nemcsak a tinédzserek, hanem a felnőttek körében is – természetesen igen. Együtt lamentáltak azon, hogy mi volna a teendő, majd senki nem csinált semmit. A kollektív felelősség élménye az egyéni felelősség szőnyeg alá söprését hozta magával.

Egyedül érezte magát a barátnő, ahogyan egyedül érezte magát a fiatalok között szintén falcoló kliens, aki előbb így, majd később úgy volt jel a pszichológus számára, és egyedül érezte magát az alkoholista apa – szintén hegekkel átszótt – lánya is. Jobb később, mint soha, összehozhatnának egy támogató csoportot. Helye volna itt még a pszichológus anyjának is, mert bár az ő apja – csakúgy, mint később a férje – egy jámbor ember volt, és nem csinált semmi olyasmit, amit a fiatal lány barátnőjének apja művelt a lányával, nem, semmi olyasmit, tulajdonképpen az ő apja helyettesíthető lett volna egy iszákos krumplival. Mert ilyenek ezek a tutyimutyi apák, hogy a szomszéd gyerekének egy álom, hogy engedi a lányát a bőrkanapén chipset enni meg csokit ebéd előtt, s elsőre nem látszik az árnyoldal, a szükséges határok hiánya, melyek a gyerek egészséges fejlődését segítenék. Az ilyen apánál nincsenek keretek, ahogyan nincs védelmező ölelés sem. S ha visszatérünk a pszichológus anyjához, pusztán egy borszagú Buddha-szobor volt az ő apja, akitől ugyan egy szem pofont, de mást, például az említett ölelést vagy atyai rajongást szintúgy nem kapott, amikor azoknak – legalábbis az ölelésnek és a rajongásnak – ott lett volna az ideje. Talán az ekkor keletkezett űrt próbálta kivágni magából a kés pengéjével aztán.

Ahogy az alma magházát a fiatal lány, aki éppen gyümölcssalátát készít a pszichológus lakásán. Elvágta az ujját, egy jel, gondolhatná, hogy rossz helyen van, de nem erre gondol, hanem hogy béna. Mert az ő története ilyen, hogy ő a család bénája. Aki széthagy, leejt, összetör. Kapkodik. S ha az ember ezt gondolja magáról, akkor ez minden hasonló apróságban bizonyítást is nyer. Azt nem veszi észre, mikor nem hagy szét, nem ejt le, nem tör össze, nem kapkodik. Ez alap, mondaná erre az apja, ahogyan ezt a szigorú apák folytonosan összeráncolt szemöldökkel mondani szokták.

A pszichológus egy kliens rajzát nézegeti közben, nem a történetet indító nőét, bár az is ott lapul valahol a fiók alján. Ez egy másik klientól való, de teljesen lényegtelen, mert bár a tekintetének irányából valóban azt lehetnének, hogy a képet vizsgálja, igazándiból a saját életét pörgeti maga előtt, a maga fordulópontjaival, a jelekkel, melyek pont ebbe az irányba sodorták. Végtelenül meghatódik ezen a mesészerű képen, melyben úgy látszik, mintha minden eddigi életesemény közös célja az lett volna, hogy elérkezzen ehhez, a fürdőszobában sebtapaszt kereső lányhoz. Meghatódik, és nem gondol arra, hogy lehet másképp, hogy ez idáig is mennyi minden került átértelmezésre az ő életében. Nem néz előre, s nem lát tisztán visszafelé, a jelen pillanatának rabja lett. Szerelmes vagy, fiam, mondja az anyja a vasárnapi ebédnél, azzal a melegséget árasztó gúnnyal, ahogyan ezt az anyák mondani szokták.